

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии

Аннотация к дипломной работе

**«ОСОБЕННОСТИ БИОЛОГИИ ЛЫСУХИ (*FULICA ATRA* L.,
1758) В УСЛОВИЯХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ БЕЛАРУСИ»»**

Пань Жуй

Научный руководитель:
к. б. н., доцент В.В. Сахвон

Минск, 2015

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 31 с., 7 рис., 2 табл., 19 источников.

ЛЫСУХА, ЖУРАВЛЕОБРАЗНЫЕ, РАСПРОСТРАНЕНИЕ,
ЧИСЛЕННОСТЬ, БИОЛОГИЯ ГНЕЗДОВАНИЯ.

Объект исследования: лысуха (*Fulica atra*).

Цель: установить особенности биологии лысухи в условиях центральной Беларуси.

Методы исследования: количественный учет птиц маршрутным методом, изучение биологии гнездования.

Исследования были проведены в 2012–2014 гг. на территории водохранилищ Черницкое и Великое (Смолевичский район Минской области) и Саковщина (Воложинский район Минской области). В условиях центральной Беларуси на изученных водоемах лысуха является достаточно обычным видом птиц. Плотность гнездования составляла от 11 до 36 пар/км² водоема. Численность данного вида на изученных водоемах оставалась стабильной между годами, и каких-либо ее колебаний зарегистрировано не было. Первые птицы на исследованных водоемах появлялись с конца первой декады апреля. Сезон размножения длится со второй половины апреля и до середины июля. Лысуха гнездится один раз в году. Свежие кладки яиц регистрируются с третьей декаде апреля, тогда как повторные (взамен утраченных) встречаются вплоть до второй половины июня. Число яиц в полных кладках варьирует от 6 до 12, причем первые кладки, отложенные в конце апреля – начале мая содержат больше яиц, чем повторные.

Установлено, что на пространственное распределение лысухи оказывает влияние размер водоема и площадь его зарастания прибрежной растительностью. С увеличением данных параметров наблюдается увеличение численности данного вида. На успешность размножения лысухи существенное влияние оказывают врановые птицы (серая ворона). На начальных этапах размножения врановые уничтожают до 85 % всех кладок яиц.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 88 с., 70 мал., 20 табл., 1 дадатак, 61 крыніц.
СЯМЕЙСТВА КРУМКАЧОВЫЯ, СІАНТРАПІЗАЦЫЯ,
УРБАНІЗАЦЫЯ, ГНЕЗДАВАННЯ, ПТУШЫНАЯ ФАУНА, КАЛОНІЯ.

Аб'ект даследвання: грак (*Corvus frugilegus*).

Мэта: вывучэнне прасторавага размеркавання і асаблівасцяў гнездавання грака ў г. Мінску.

Метады даследвання: колькасны ўлік птушак маршрутным метадам ўліку месцаў гнездавання.

В выніку даследвання на тэрыторыі г. Мінска за 2013-2015 гг. было выяўлена 19 калоній грака, агульная колькасць гнёздаў у калоніях склада 1022-1058 у розныя гады. З 19 даследаваных калоній 5 паселішчаў павялічылі колькасць, 7 засталіся стабільнымі, 6 скарацілі колькасць і 1 знікла. У 3 з 7 выпадкаў прычынай знікнення і скарачэння колькасці калоніі была дзеянасць чалавека: высечка дрэў. У г. Мінску ў якасці субстрата грак выкарыстоўвае пераважна таполя бальзамічны (41%), алешыну шэрую (16%), елку звычайнную (10%), бярозу павіслую (10%) і ясень звычайны (10%). Выбіральнасць ў пабудове гнёздаў у горадзе абумоўлена даступнасцю і вышынёй субстрата. Пры выборы субстрата для гракоў вызначальным фактарам з'яўляецца вышыня. Гнёзда размяшчаюцца на вышыні ад 8 да 15 м, сяродня вышыня 11,5 м. Аналагічныя даныя назіраюцца і ў іншых гарадах СНД. Раней на тэрыторыі г. Мінска не праводзіліся даследаванні па прасторавым размеркаванні і асаблівасцям гнездавання грака. У працэсе даследаванняў быў выяўлены распад 11 калоній, якія раней знаходзіліся на тэрыторыі г. Мінска. Асноўнымі прычынамі паслужылі высечка дрэў, рэканструкцыя і забудова горада, а так жа забруджванне атмасфэры, у выніку дзеянасці прадпрыемстваў і транспарту горада. Прычыны патрабуюць далейшага даследавання.

ABSTRACT

Diploma work 88 p., 70 fig., 20 tables, 1 enclosure, 61 sources.

CORVIDS FAMILY, SYNANTHROPIZATION, URBANIZATION, NESTING, AVIFAUNA, COLONIES.

Object of research: the rook (*Corvus frugilegus*).

Aim of work: the study of the spatial distribution and characteristics of the rook nesting in Minsk.

Research methods: quantitative calculation of the birds via the routing method of accounting nesting sites.

The researches have revealed 19 colonies of rooks on the Minsk territory for the 2013-2015 years. The total number of nests in colonies made up 1022-1058 in different years. 5 from the 19 studied colonies increased the number of settlements, 7 remained stable, 6 reduced the number and 1 disappeared. In 3 of the 7 cases the cause of disappearance and reduction in the number of colonies was human activity, in particular the felling of trees. In Minsk the rook uses as a substrate mainly balsam poplar (41%), gray alder (16%), common spruce (10%), silver birch (10%) and European ash (10%). Nesting selectivity in the city is caused by the availability and the height of the substrate. The height is the determining factor in choosing the substrate for rooks. Nests are located at the height of 8 to 15 m, the average height of 11.5 m. The similar results are observed in other cities of the CIS. Previously researches on the spatial distribution and characteristics of the rook's nesting on the Minsk territory were not conducted. The studies have revealed the disappearance of 11 rookeries, which were previously on the Minsk territory. The main reasons are the felling of trees, reconstruction and development of the city, as well as pollution of the atmosphere as a result of enterprises activities and city transport. The reasons require further study.

